

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2014

YEARBOOK

2014

ГОДИНА 5

VOLUME V

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

ISSN 1857-7059

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2014
YEARBOOK
2014**

Посветен на доц. д-р Душко Алексовски

ГОДИНА 5

VOLUME V

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот

проф. д-р Јованка Денкова

Издавачки совет

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Махмуд Челик
доц. д-р Ранко Младеноски
м-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Луси Караниколова
проф. д-р Толе Белчев
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Марија Кусевска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Марија Кукубајска
доц. д-р Драгана Кузмановска
виш лектор м-р Снежана Кирова
м-р Весна Коцева

Главен уредник

доц. д-р Марија Леонтиќ

Одговорен уредник

доц. д-р Светлана Јакимовска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
лектор м-р Биљана Петковска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph. D.
Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Mahmud Celik, Ph.D.
Docent Ranko Mladenoski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M. A.

Editorial staff

Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Lusi Karanikolova, Ph. D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Marija Kusevska, Ph.D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Marija Kukubajska, Ph.D.
Docent Dragana Kuzmanovska, Ph.D.
Senior Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Docent Marija Leontik, Ph.D.

Editor in chief

Docent Svetlana Jakimovska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Lecturer Biljana Petkovska, M.A.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office
Goce Delcev University – Stip
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10A
PO box 201, 2000 Stip
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

ЈАЗИК

Билјана Ивановска, Нина Даскаловска ПРЕГЛЕД НА ТРАДИЦИОНАЛНИТЕ МОДЕЛИ ЗА ПОВРАТНОСТА ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Biljana Ivanovska, Nina Daskalovska A REVIEW OF THE TRADITIONAL REFLEXIVE MODELS IN MACEDONIAN AND GERMAN	9
Толе Белчев, Станка Коцева ЗБОРООБРАЗУВАЊЕ ВО СОВРЕМЕНИОТ МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК Tole Belcev, Stanka Koceva WORD FORMATION IN MODERN MACEDONIAN LANGUAGE	19
Драгана Кузмановска, Снежана Кирова, Биљана Петковска АНАЛИЗА НА ФРАЗЕОЛОШКИТЕ ЕДИНИЦИ СО КОМПОНЕНТАТА „УСТА“ ВО ГЕРМАНСКИОТ И ВО АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК Dragana Kuzmanovska, Snežana Kirova, Biljana Petkovska ANALYSIS OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH THE COMPONENT “MUND/MOUTH” IN GERMAN AND ENGLISH	33
Марија Кусевска МЕГУКУЛТУРНИ ИСТРАЖУВАЊА НА ГОВОРНИТЕ ЧИНОВИ Marija Kusevska CROSS-CULTURAL STUDIES OF SPEECH ACTS	43
Марија Леонтиќ СЕМАНТИКАТА НА ТУРСКИОТ СУФИКС -ли /-lİ/ (-li, -li, -lu, -lü) ВО ТУРСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija Leontic THE SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX -ли /-lİ/ (-li,-li,-lu,-lü) IN THE TURKISH AND IN THE MACEDONIAN LANGUAGE	53
Дејан Методијески, Костадин Голаков ИЗУЧУВАЊЕТО НА СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ НА ФАКУЛТЕТИТЕ ЗА ТУРИЗАМ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Dejan Metodijeski, Kostadin Golakov FOREIGN LANGUAGES STUDYING AT THE FACULTIES OF TOURISM IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	63
Марица Тасевска ФАКТОРИ ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА РОДОТ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Marica Tasevska FACTORS FOR DETERMINATION OF THE GENDER IN THE GERMAN LANGUAGE	73

КНИЖЕВНОСТ

- Јованка Денкова, Махмут Челик, Билјана Ивановска**
ТЕОРИСКО ПРОМИСЛУВАЊЕ НА ЕПИСТОЛАРНИОТ ЖАНР
Jovanka Denkova, Mahmut Celik, Biljana Ivanovska
THEORY RETRASING OF THE EPISTOLARY GENRE 87
- Махмут Челик, Јованка Денкова, Билјана Ивановска**
ПОЕТСКО-ПРОЗНОТО ТВОРЕШТВО ЗА ДЕЦА НА ФАХРИ КАЈА
Mahmut Celik, Jovanka Denkova, Biljana Ivanovska
FAHRI KAYA'S WORK IN POETIC AND PROSE CHILDREN'S LITERATURE .. 97
- Наталија Поп Зариева**
УЛОГАТА НА ИЗМАМАТА И МАСКИТЕ ВО *ХАМЛЕТ*
Natalija Pop Zarieva
THE ROLE OF DECEIT AND MASKS IN *HAMLET* 103
- Крсте Илиев**
ПРЕПОРОДОТ НА ВИТЕШТВОТО И ПОЈАВАТА НА
ЦЕНТЛИМЕНОТ ВО ВЕЛИКА БРИТАНИЈА
Krste Iliev
THE REVIVAL OF CHIVALRY AND THE EMERGENCE OF
THE GENTLEMAN IN GREAT BRITAIN 113
- Јане Јованов, Снежана Кирова**
„ПРЕКРАСЕН НОВ СВЕТ“ ПРЕГЛЕД И СОЦИО-ФИЛОСОФСКА АНАЛИЗА
Jane Jovanov, Snezana Kirova
“BRAVE NEW WORLD” REVIEW AND SOCIO-PHILOSOPHICAL ANALYSIS .. 117
- Марија Крстева**
АМЕРИКАНСКАТА ИДЕОЛОГИЈА ВО „ЗДРАВ РАЗУМ“ НА
ТОМАС ПЕИН
Marija Krsteva
AMERICAN IDEOLOGY SEEN THROUGH THOMAS PAINE'S
“COMMON SENSE” 127
- ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ**
- Билјана Ивановска, Јованка Денкова, Махмут Челик**
МАКЕДОНСКИТЕ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ГЛАГОЛИТЕ ВО
ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК ШТО ИСКАЖУВААТ ПСИХИЧКА СОСТОЈБА
Biljana Ivanovska, Jovanka Denkova, Mahmut Celik
ON THE MACEDONIAN COUNTERPARTS OF THE GERMAN
VERBS DENOTING EMOTIONAL STATE 135
- Светлана Јакимовска**
ТЕРМИНОЛОГИЈАТА КАКО НАУКА И ТЕРМИНОЛОШКАТА РАБОТА
Svetlana Jakimovska
TERMINOLOGY SCIENCE AND TERMINOLOGY WORK 143

Даринка Маролова

ДИДАКТИЧКИ ПРИСТАП КОН ТОЛКУВАЊЕТО НА СИНТАКСИЧКАТА
ПОВЕЌЕЗНАЧНОСТ

Darinka Marolova

DIDACTIC APPROACH TO INTERPRETING THE SYNTACTIC AMBIGUITY 153

МЕТОДИКА

Емилија Петрова Ѓорѓева

УЛОГАТА НА ДИРЕКТОРОТ ВО МОТИВИРАЊЕТО ЗА
ПРИФАЌАЊЕ ПРОМЕНИ ВО УЧИЛИШТЕТО

Emilija Petrova Gorgeva

THE ROLE OF THE PRINCIPAL IN THE MOTIVATION FOR
ACCEPTING CHANGES IN SCHOOL 161

Нина Даскаловска, Билјана Ивановска

ВАЖНОСТА НА ИНТЕРАКЦИЈАТА ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ

Nina Daskalovska, Biljana Ivanovska

THE IMPORTANCE OF INTERACTION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING 169

Марија Емилија Кукубајска, Билјана Алексова Даневска

БИОЕТИКА, МУЛТИКУЛТУРА, МУЛТИЛИНГВАЛНОСТ И
АКВИЗИЦИЈА НА СТРАНСКИ ЈАЗИК

Marija Emilija Kukubajska, Biljana Aleksova Danevska

BIOETHICS, MULTI-CULTURE, MULTI-LINGUAL ENVIRONMENT
AND FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION 183

Марија Тодорова

МНОГУЈАЗИЧНА МЕТОДИКА

Marija Todorova

MULTILINGUAL METHODOLOGY 195

Катерина Сусинова, Нина Даскаловска

УПОТРЕБАТА НА СТРАТЕГИИ ЗА УЧЕЊЕ ЈАЗИК КАЈ УЧЕНИЦИ
ВО ОСНОВНО И СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Katerina Susinova, Nina Daskalovska

THE USE OF LANGUAGE LEARNING STRATEGIES BY PRIMARY
AND SECONDARY SCHOOL EFL LEARNERS 203

Марија Дончева, Нина Даскаловска

УЛОГАТА НА ЛИТЕРАТУРАТА ВО ИЗУЧУВАЊЕТО НА АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК
И НЕЈЗИНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЈАЗИЧНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ НА УЧЕНИКОТ

Marija Donceva, Nina Daskalovska

THE ROLE OF LITERATURE IN LEARNING ENGLISH AND ITS EFFECTS ON
LEARNERS' LINGUISTIC COMPETENCE 213

Стручен труд
Professional paper

ДИДАКТИЧКИ ПРИСТАП КОН ТОЛКУВАЊЕТО НА СИНТАКСИЧКАТА ПОВЕЌЕЗНАЧНОСТ

м-р Даринка Маролова¹

Апстракт: Предмет на ова истражување се проблемите во толкувањето од германски на македонски јазик, кои може да бидат предизвикани со појавата на синтаксичката повеќезначност, како лингвистичка категорија. Притоа толкувачот посегнува по разни стратегии, сè со цел да не дозволи прекин во комуникацијата, во која тој се јавува како посредник. Тој сам одлучува на кој начин ќе се справи со овој феномен. При трансферот на синтаксичката повеќезначност од германски на македонски јазик, како краен исход може да се јават три случаи: решливи, делумно решливи и нерешливи.

Клучни зборови: *толкувач, транслатологија, транслаторен проблем, стратегија, трансфер.*

DIDACTIC APPROACH TO INTERPRETING THE SYNTACTIC AMBIGUITY

Darinka, Marolova²

Abstract: Scope of this research are the problems of interpretation from German to Macedonian that can be caused by syntactic ambiguity as a linguistic category. The interpreter uses different strategies, in order to prevent disruption in communication, in which he acts as a mediator. He alone decides how to deal with this phenomenon. The transfer of syntactic ambiguity from German into Macedonian can finally result in: resolved, partly resolved and unresolved cases.

Key words: interpreter, translatology, translational problem, strategy, transfer

¹⁾ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

²⁾ Faculty of Philology, University “Goce Delcev” Stip

Вовед

Човечкиот организам функционира така што секогаш кога ќе се најде на неизвесност, несигурност или пречка во нормалниот тек на некоја активност, се труди да ја отстрани. За успешно справување со каков било проблем се неопходни препознавање и опишување на проблемот, развивање на стратегии за негово решавање и проверка на решението (Вилс 1992:63), а на сите операции за решавање на проблемите им е заедничко што се базираат врз принципот на обиди и грешки, што се искористуваат старите информации за да се намали периодот меѓу препознавањето и решавањето на проблемот, што се одвиваат чекор по чекор и што се бара извесен потенцијал за креативност (Вилс 1992:51).

Предмет на ова истражување се проблемите што ги предизвикува синтаксичката повеќезначност, кога ќе се појави во некој изворен текст што толкувачот треба да го пренесе на друг јазик. Значи синтаксичката повеќезначност, како лингвистичка категорија се сместува во транслатолошки рамки. Најпрво се дефинира поимот „синтаксичка повеќезначност“, како доста непознато поле во науката за јазикот, потоа поаѓајќи од општите стратегии во толкувањето, а во насока на надминување на евентуалните проблеми поврзани со овој феномен, се прави осврт кон трансферот на синтаксичката повеќезначност од германски на македонски јазик и се нуди еден дидактички модел за тоа како да се справи толкувачот со овој проблем. Од многуте можности кои му стојат на располагање, толкувачот ја одбира стратегијата која за најкусо време ќе донесе најдобри резултати. Притоа е важно да се нагласи дека тој може да се соочи со решливи, делумно решливи или нерешливи случаи на синтаксичка повеќезначност.

Поимот „синтаксичка повеќезначност“

Синтаксичката повеќезначност е појава на повеќе од една семантичка интерпретација на група лексеми, меѓусебно комбинирани според одредени синтаксички правила. Според Агрикола (1968:62), оваа појава се среќава: прво, кога се воспоставуваат истовремено две или повеќе релации на зависност меѓу реченичните членови: *Ich fühle, dass du mich küsst, obwohl ich krank bin.* (концесивната реченица *obwohl ich krank bin* може да се однесува и на главната реченица *ich fühle* и на зависната реченица: *dass du mich küsst*); второ, кога е различен видот на релациите меѓу елементите: *Klara ähnelt Brigitte.* (Кој на кого личи?) и трето, кога постојат повеќе релации чиј вид не може да се определи еднозначно: *Im Wohnzimmer liegen lange Teppiche.* (*lange* може да биде придавски атрибут на именката *Teppiche* или прилошка определба за време како реченичен член).

Стратегии во толкувањето

Кога се соочува со транслаторните проблеми, човек бара начини за нивно надминување, макар што нема конкретни стратегии за секој проблем. Во овој труд се застапува мислењето дека постојат генерални стратегии за овозможување (и олеснување) на процесот на толкување и генерални стратегии за надминување на проблемите во толкувањето.

– Генералните стратегии во толкувањето се применуваат и без да постои конкретен толкувачки проблем, па затоа се сметаат за вообичаен дел од толкувачкиот процес: селективно и интензивно слушање, користење на асоцијации, т. е. поврзување на постоечките сцени со слушнатите рамки, антиципирање, т.е. предвидување на сè уште неискажаното врз основа на веќе слушнатото и активираното предзнаење, сегментирање на смисловните единици, бележење (кај консекутивното толкување), транскодирање, т.е. создавање на нов текст навраќајќи се постојано на меморираното, компримирање со конкретизирање, елиминирање на редувантите елементи, фокусирање, т.е. потенцирање на релевантните елементи, контролирање на содржината и на структурата на текстот-цел и многу други.

– Генералните стратегии за надминување на толкувачките проблеми се општи и најчесто применливи врз повеќе проблеми од сличен вид: користење на контекстот; чекање да се добијат повеќе информации; консултирање документи во кабина (при симултаното толкување); поставување повратни прашања (при консекутивното толкување); обраќање до слушателите со коментирање, коригирање врз основа на енциклопедиско знаење, упатување кон друг извор на информации; мобилизирање на пасивниот колега, а во краен случај и отстапување на колегата да толкува; тактичко испуштање на зборови; приближна фонетска репродукција (на пр. при недоволно добро слушнати имиња); парафразирање; генерализирање; апроксимација; пермутација; транспозиција; модулација; експанзија; редукција и многу други (повеќе за стратегии во толкувањето кај Калина 1998:213, Кауц 2002:324, Шрајбер 1998:152).

За трансферот на синтаксичката повеќезначност од германски на македонски јазик

Не мора да значи дека појавата на синтаксичката повеќезначност безусловно корелира со проблеми во процесот на толкување. Толкувачот, вистина, можеби ја забележал, но поради тоа што едната варијанта е мошне нелогична, автоматски се зема предвид само логичната (пр. *Die Frau futtert die Katze*) или, пак, која било од варијантите и да се земе предвид,

се постигнува истиот комуникациски ефект, па не би имало потреба од дезамбигвизација (пр. *Der Präsident des VfB Stuttgart ist der Kultusminister von Baden-Württemberg*³⁾ (Ајзенберг 2004:291), а некогаш (ова е и најчест случај) синтаксичката повеќезначност не се ни забележува, затоа што се дезамбигвирала уште пред да стане толкувачот свесен за нејзиното постоење. Кога толкувачот ја идентификува синтаксичката повеќезначност како проблем, размислува за можните опции и многу брзо прави обиди за нејзино решавање, неутрализирање или барем избегнување. Тогаш тој може да се повика на своето искуство ако и порано има решавано сличен проблем, може да користи автоматизирани и рутинизирани стратегии⁴ врз основа на веќе познати модели, применувани врз проблеми од сличен вид или, пак, во истиот момент со активирање на својот ум да користи нешто сосема ново како стратегија.

За решавање на овој проблем, на толкувачот му се препорачува да посегне по некоја од следниве стратегии или да направи комбинација од две или повеќе опции:

- Да чека, т. е. временски да се оддалечи од говорителот, со надеж дека тој ќе повтори, ќе дообјасни, ќе парафразира или дека натамошниот контекст ќе му даде дополнителни информации, со што се намалуваат ризикот и несигурноста. Негативна страна на оваа стратегија е што се оптоварува меморијата;
- Да постави интерактивно повратно прашање (кај симултаното толкување ова е невозможно поради отсуството на директен контакт меѓу толкувачот и говорителот);
- Да го искористи принципот на претпочитање на една варијанта за сметка на друга од различни причини (поради фреквентноста, логичноста, непосредниот контекст, прагматиката, синтаксата, интонацијата и сл.). Тогаш на прашањето „Зошто едната варијанта е подобра од другата?“, во една анкета (на 20.9.2010) спроведена кај десет студенти по германистика на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“, кои го владеат солидно германскиот, како странски јазик, највеќето одговориле „Тоа ми звучи подобра“

³⁾ Овде не се знае дали именската синтагма што го означува министерот за култура од Баден-Виртенберг е подмет, а именската синтагма што се однесува на претседателот на спортското здружение на Штутгарт е именски дел од предикатот или обратно, но сепак двете интерпретации имаат исто значење.

⁴⁾ Постојат и веќе фиксирани правила за пренесување на одредени изрази, односно стандардни решенија за транслаторните проблеми (Кауц 2002:127) во однос на лексиконот, зборообразувањето, фразеологијата, синтаксата итн.

или „Тоа ми е положично“. Во случај на грешка се прават обиди за изнаоѓање начини како да се коригира изборот најнезабележливо и со најмали последици врз нормалниот толкувачки процес;

- Да коментира, обраќајќи им се на слушателите за она што сака да го каже излагачот, а некогаш и да презема оригинални изрази, цитирани на германски јазик и да ги објаснува дополнително на македонски;
- Да ја игнорира синтаксичката повеќезначност со надеж дека таа постои и во јазикот-цел или дека новиот реципиент можеби ќе сфати за што станува збор;
- Да го исфрли тактички и незабележливо исказот кој содржи синтаксичка повеќезначност како да не постои (пред сè ако не содржи суштествени имформации);
- Да изврши апстрахирање или редуцирање;
- Да најде соодветен еквивалент во другиот јазик, односно во кодирањето на пораката на јазикот-цел пак да употреби синтаксичка повеќезначност и на тој начин да му го пренесе проблемот на новиот реципиент. Повеќезначностите кои се поклопуваат во двата јазика не претставуваат проблем во толкувањето;
- Да изврши адаптација, т.е. да најде друг сличен израз со кој ќе се постигне истиот ефект (само ако синтаксичката повеќезначност е употребена намерно и целесообразно);
- Да преведува буквално, збор по збор со задржување на бројот, местото и видот на зборовите, па дури и да ја имитира синтаксата од изворниот текст;
- Во краен случај да ризикува и да погодува „на среќа“, со надеж дека ќе ја погоди точната варијанта;
- Да престане да толкува (ова е најлош случај кон кој во никој случај не треба да се стреми толкувачот, но е подобар отколку да толкува без да разбира и да дава неточни и конфузни информации) и да му отстапи микрофонот на другиот толкувач (ако има уште еден толкувач).

Резултат

Во обидот да се справи со синтаксичката повеќезначност толкувачот може да најде на три ситуации: решливост, делумна решливост и нерешливост (Агрикола 1968:145) на проблемот.

- А. Решливите случаи на синтаксичка повеќезначност се најчести и не претставуваат проблем за толкувачот.
- Б. Делумната решливост на синтаксичката повеќезначност е во врска

со можноста за редуцирање на бројот на можните варијанти. Иако не станува збор за целосно решавање на проблемот, процентуално се зголемува веројатноста да се избере вистинската варијанта. Зависната реченица *...dass die Lehrerin von Schneider getötet wurde* може да се сфати на три начина: дека учителката фон Шнајдер била убиена, дека учителката била убиена од страна на Шнајдер и дека учителката на Шнајдер била убиена. Но, ако на пр. од контекстот произлегува дека учителката се презива Шмит а не фон Шнајдер, се исклучува првата можност, а остануваат во игра другите две опции.

В. Нерешливост има најчесто онаму каде што недостига јазичниот контекст или ако јазичниот контекст не е еднозначен и прецизен.

Заклучок

Со овој труд успеавме да ја претставиме синтаксичката повеќеозначност во транслатолошко светло. На почетокот го дефиниравме овој синтаксичко-лексички феномен, потоа ги наведовме основните стратегии кои ги применува секој толкувач во секојдневната пракса, за да дојдеме до поглавјето посветено на трансферот на синтаксичката повеќеозначност од германски на македонски јазик. Дојдовме до резултатите дека некогаш воопшто не постои еквивалентност (тотално нерешливи случаи, најчесто поврзани со културната специфика на јазичните простори) за синтаксичката повеќеозначност, додека, пак, некогаш постојат два или повеќе еквиваленти - тогаш толкувачот мора да се реши за една од можните варијанти (делумно-решливи случаи), а некогаш може да се пронајде соодветниот целосен еквивалент во македонскиот јазик (решливи случаи).

Дали и како толкувачот ќе се справи со синтаксичката повеќеозначност зависи од обемот и видот на самиот проблем, од јазичниот контекст (дали е доволен по квалитет и квантитет) и нејазичните придружни елементи, од толкувачот (колку е снаодлив, искусен, брз, подготвен), од ситуацијата (времето на располагање, неопходноста од решавањето на проблемот и сл.), од јазичната и културната двојка и др. Бидејќи толкувачот е тој којшто мора да се одлучи која стратегија ќе ја искористи, а притоа да добие оптимален резултат, т.е. да не биде попречен нормалниот тек на комуникацијата, може да се констатира дека тој носи голема одговорност.

Користена литература

- Agrikola, E. (1968). *Syntaktische Mehrdeutigkeit (Polysyntaktizität) bei der Analyse des Deutschen und des Englischen*. Berlin: Akademie.
- Eisenberg, P. (2004). *Grundriß der deutschen Grammatik Band 2: Der Satz*. Stuttgart-Weimar: Metzler.
- Kalina, S. (1998). *Strategische Prozesse Beim Dolmetschen. Theoretische Grundlagen, empirische Fallstudien, didaktische Konsequenzen*. Tübingen: Narr.
- Kautz, U. (2002). *Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens*. München: Iudicium.
- Schreiber, M. (1998). Übersetzungstypen und Übersetzungsverfahren. In: Snell-Hornby, M. /Hönig, H.G./Kußmaul, P./Schmitt, P.A. (Hrsg.): *Handbuch Translation*. Tübingen: Stauffenburg, 151-154.
- Wills, W. (1992) *Übersetzungsfertigkeiten, Annäherungen an einen komplexen übersetzungspraktischen Begriff*. Tübingen: Narr.